

คุณภาพชีวิตและความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร
Quality of life and Happiness of people in community, ThungKhru district, Bangkok.

ริเรืองรอง รัตนวิไลสกุล *

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิต ความสุข และปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในพื้นที่แห่งนี้ กลุ่มตัวอย่างคือคนในชุมชน เขตทุ่งครุ จำนวนทั้งหมด 2,310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามจำนวน 78 ข้อ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความสุขเท่ากับคนทั่วไป ด้านคุณภาพชีวิตพบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวและด้านสังคมอยู่ในระดับมาก ส่วนคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน สุขภาพ และ เศรษฐกิจ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว สังคม สุขภาพ และเศรษฐกิจ โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ ได้ประมาณร้อยละ 40.2

ABSTRACT

This study was quantitative research. The objectives of the study were to study quality of life, happiness and the factors affecting happiness of people living in community, ThungKhru district, Bangkok. This study was the basic information of the community to develop people's qualities of lives . The examples were 2,310 people from people living community, ThungKhru district, Bangkok. The tool used in this study was a set of questionnaires composed of 78 questions. The results showed that most of the subjects have happiness in fair level (equivalent of the common people), family and social well-being in good level, and the environment in community, health and economy well-being in medium level. The factors affecting happiness of people living in community, ThungKhru district, Bangkok which were statistically significant at .01 level were family, social, health and economy well-being. All these variables can indicate happiness of people living in community, ThungKhru district at 40.2 percent.

คำสำคัญ : ความสุข คุณภาพชีวิต ชุมชนเขตทุ่งครุ**Key Words :** happiness, quality of life, ThungKhru district community

---

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร. สาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

บทนำ

‘ศาสตร์พระราชา’ หรือแนวทางการพัฒนาของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่ทรงมองการณ์ไกล ลุ่มลึก รอบด้าน และยั่งยืน เป็นแนวทางการพัฒนาที่มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย ภายใต้การพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความสุขของคนไทย (สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์, 2559) คุณภาพชีวิตในที่นี้หมายถึงคุณภาพในด้าน สุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมที่ดำรงชีวิตอยู่ซึ่งเป็นค่าเทียบเคียงไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวแน่นอน ประเทศต่างๆ จึงได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันตามความต้องการ คุณภาพชีวิตจึงเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลาและสภาวะต่างๆ (ยูฟ่า อุดมศักดิ์, 2516 : 82) ในแง่เศรษฐกิจคุณภาพชีวิตจะเป็นเรื่องที่คุณคนส่วนใหญ่มีความสุขและมีความสะดวกสบาย ทางด้านวัตถุ มีความสามารถที่จะทำมาหากิน มีรายได้เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในสิ่งจำเป็นพื้นฐานต่อการดำรงชีวิตและมีเวลาว่างสำหรับการพักผ่อน ตลอดจนมีโอกาสที่จะนารายได้ไปใช้สอยได้ตามความพอใจ (วิฑูรย์ เตโช, 2541) โดยองค์การยูเนสโก (UNESCO, 1980 : 312) ได้ใช้เกณฑ์ในการประเมินคุณภาพชีวิตไว้ 2 ด้านคือ (1) ด้านวัตถุวิสัย (Objective) เป็นการวัดโดยอาศัยข้อมูลต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมสามารถมองเห็นได้ นับได้ วัดค่าได้ เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น (2) ด้านจิตวิสัย (Subjective) เป็นการวัดข้อมูลทางด้านจิต วิทยา โดยการสอบถามความรู้สึกและเจตคติต่อประสบการณ์ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับชีวิต การรับรู้สภาพต่อการเป็น อยู่ การดำรงชีวิต รวมทั้งสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความพึงพอใจในชีวิต อาทิ มีอาหารที่มีคุณค่า มีที่อยู่อาศัย สะดวกสบาย มีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว มีสุขภาพดี มีอาชีพสุจริต สามารถผูกมิตรและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ นายแพทย์ ประเวศ วะสี (2544) เชื่อว่าคุณภาพชีวิตของบุคคลจะต้องเกี่ยวข้องโดยตรงกับการมีความสุขภาวะที่ดี กล่าวคือเป็นผู้ที่มีสุขภาพกายดี มีสังคมดี มีสิ่งแวดล้อมดี และมีสภาพจิตใจที่สงบปราศจากสิ่งรบกวนจิตใจ มีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา มีปัญญา และไม่ประมาทไม่ตื่นกลัวต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น คุณภาพชีวิตจึงมักถูกนำมาใช้ร่วมกับ “ความสุข” ซึ่งสามารถพบได้ในนิยามและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการศึกษาคุณภาพชีวิต เนื่องจากคุณภาพชีวิตเป็นร่มใหญ่ของการมีชีวิตที่ดีมีความสุข (บุญศรี คำชาย, ม.ป.ป.) การวัดคุณภาพชีวิตจึงสามารถสะท้อนความสุขของคนในระดับที่นำ เชื้อถือได้ (ศิริพันธ์ กิตติสุขสถิตและคณะ, 2556: 26) โดยผลการสำรวจคุณภาพชีวิตต่อระดับความสุขของคนกรุงเทพฯและปริมณฑลของ “นิด้าโพล” เมื่อปี 2555 พบว่าคนกรุงเทพฯ ร้อยละ 41.55 มีความสุขระดับปานกลางเช่นเดียวกับคนในพื้นที่ปริมณฑล และพบว่าสิ่งที่ทำให้ชาวกรุงเทพฯและปริมณฑลมีความสุขเพิ่มขึ้นคือครอบครัว (ร้อยละ 63.17) รองลงมาคือเงินเดือนเพิ่มขึ้นหรือได้เลื่อนตำแหน่ง (13.31) ส่วนสิ่งที่ทำให้ความสุขคนกรุงเทพฯและปริมณฑลลดลงคือปัญหาเศรษฐกิจและค่าครองชีพที่สูงขึ้นแต่รายได้เท่าเดิม (ร้อยละ 47.12) รองลงมาคือปัญหาสิ่งแวดล้อม อาทิ ปัญหาขยะ อากาศร้อน และน้ำท่วม (ร้อยละ 11.22) และสิ่งที่ต้องการให้รัฐบาลเร่งแก้ไขคือปัญหาเศรษฐกิจหรือค่าครองชีพ (ร้อยละ 26.47) รองลงมาคือปัญหาการจราจรและปัญหาสังคม (ร้อยละ 25.94) ศูนย์ประสานงานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (2532 : 19) กล่าวถึงความสำคัญของคุณภาพชีวิตว่าคุณภาพชีวิตเป็นปัจจัยสำคัญที่ชี้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้นประสบความสำเร็จเพียงใด เพราะคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นจุดหมายปลายทางของบุคคล ชุมชน และประเทศชาติโดยรวมที่เรียกว่า “อยู่ดี มีสุข” ประเทศใดหากประชากรในชาติไม่มีความสุขหรือด้อยคุณภาพ แม้ว่าประเทศนั้นจะมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เพียงใด ก็ไม่อาจทำให้ประเทศชาตินั้นเจริญและพัฒนาเท่าเทียมประเทศที่เจริญก้าวหน้าได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรในประเทศจึงถือว่าเป็นสิ่งที่หน่วยงานรัฐต้องกระทำ เพราะปัญหาคุณภาพชีวิตของประชากรส่งผลกระทบต่อความสุขของคนในชาติ

เขตทุ่งครุเป็นหนึ่งใน 50 เขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร สภาพทั่วไปเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ถึงหนาแน่นมาก ประชากรในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวน คำชาย รับจ้างทั่วไป และมีฝีมือทางการจักสาน เป็นเขตจัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2540 เนื่องจากสภาพพื้นที่เขตราชบุรีบูรณะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการคมนาคมอย่างกว้างขวางทำให้เกิดการกระจายตัวของประชากรและสาธารณูปโภคเข้าไปในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการปกครองและการให้บริการภาครัฐเกิดความสะดวกแก่ประชาชน กรุงเทพมหานครจึงได้จัดให้เป็นเขตการปกครองตั้งใหม่ใช้ชื่อตามพื้นที่ว่า “เขตทุ่งครุ” และให้มีผลตั้งแต่วันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2541 เป็นต้นไป โดยแบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 2 แขวงคือแขวงบางมดและแขวงทุ่งครุ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 121,290 คนประกอบด้วย 29 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนคลองแก้วห้อง ชุมชนดาริซีน ชุมชนหมู่ 5 ทุ่งครุ ชุมชนหมู่ 6 ทุ่งครุ ชุมชนหลัง สน.ทุ่งครุ ชุมชนทุ่งครุพัฒนา ชุมชนชมทรัพย์ ชุมชนประชาอุทิศ 68 ชุมชนคอลลีตัน ชุมชน สน.ทุ่งครุ ชุมชนใต้สะพานโชน 1 ชุมชนอาคารสงเคราะห์ ชุมชนประชา อุทิศ 90 ชุมชนดารัฐอริบาตะย์ ชุมชนร่วมรัฐสามัคคี

ชุมชนคลองรางจาก ชุมชนอีดัดกัว ชุมชนบลูไลท์ ชุมชนสามัคคี ชุมชนศรีสมิต ชุมชนหมู่ 3 บางมด ชุมชนหมู่ 5 บางมด ชุมชนหมู่ 2 บางมด ชุมชนหลังสวนธนบุรีรมย์ ชุมชนร่วมใจพัฒนา ชุมชนหลังวัดกลางนา ชุมชนประชาอุทิศ 43 ชุมชนนุรี ลธูตา ชุมชนมิตรไมตรี และชุมชนมติมิตร โดยมีเส้นทาง สายหลักการคมนาคมในพื้นที่ ได้แก่ ถนนประชาอุทิศ ถนนกาญจนาภิเษก ส่วนทางสายรอง ได้แก่ ถนนพุทธบูชา ถนนครุโน ถนนเลียบบวงแหวน ซอยพุทธบูชา 36 ซอยประชาอุทิศ 33 ซอยประชาอุทิศ 69 และซอยประชาอุทิศ 90 ด้านสถานที่สำคัญ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี วิทยาลัยพัฒนการเชตพน โรงเรียนวัดพุทธบูชา อิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย โรงเรียนนาหลวง โรงเรียนราษฎร์บูรณะ (มูฮัมหมัดอุทิศ) และโรงเรียนวัดทุ่งครุ (ทุ่งสายอนุสรณ์) นอกจากนี้ยังมีวัดสำคัญๆ ได้แก่ วัดทุ่งครุ วัดบางมดโสธราราม (กลางนา) วัดพุทธบูชา วัดหลวงพ่อโอภาสี และมีสถานที่พักผ่อนคือสวนธนบุรีรมย์ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 6 มิถุนายน 2560) ด้านภูมิปัญญาชุมชน ได้แก่ การผลิตก๊าซธรรมชาติจากมูลแพะ การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากการเลี้ยงแพะ การผลิตของใช้จากกะลามะพร้าว ว่าวจุฬา โรตี่โอ่ง และขนมไทย เป็นต้น (สำนักงานเขตทุ่งครุ, 2015) ส่วนสินค้าโอท็อปที่สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน ได้แก่ น้ำมันมะพร้าว สบู่ น้ำมันมะพร้าว สาหร่ายอบกรอบ ผ้าไทยบาติก เครื่องแกงอบแห้ง น้ำมันวานสมุนไพร กล่องพฤกษา เครื่องประดับหินสี นาฬิกาประดิษฐ์ วิจิตรศิลป์ ศิลาศิลป์ และศิลป์วิจิตร เป็นต้น (ไทยตำบล ดอท คอม, 2543-2558) อย่างไรก็ตามจากการลงพื้นที่สำรวจปัญหาของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ ในช่วงปี 2556-2559 พบว่าในพื้นที่นี้มีปัญหาด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมค่อนข้างมาก อาทิ ปัญหาน้ำเสีย ขยะมูลฝอย น้ำท่วมขัง มลภาวะด้านเสียงและฝุ่นละออง สภาพชุมชนแออัด สาธารณูปโภคไม่เพียงพอ การสาธารณสุข ไข้เลือดออก การพนัน ยาเสพติด และอาชญากรรม เป็นต้น จากแนวคิดและลักษณะพื้นที่ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาคุณภาพชีวิตและความสุขในชีวิตของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเขตนี้ให้อยู่ดีมีสุขต่อไป

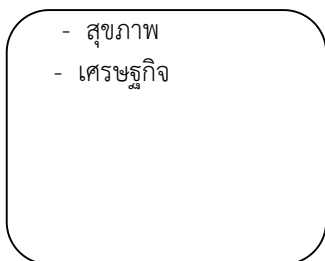
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตและความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

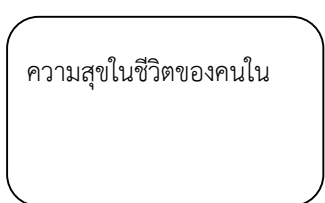
การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดในการวิจัย

คุณภาพชีวิตมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความผาสุกของผู้คนในสังคม เนื่องจากคุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์กับสวัสดิการและความสุขของมนุษย์ (ศิรินันท์ กิตติสุขสถิตและคณะ, 2556 : 11) คำว่า “คุณภาพชีวิต” ในที่นี้หมายถึงการดำรงชีวิตในระดับที่เหมาะสมของมนุษย์ตามสภาพความเป็นพื้นฐานในสังคมซึ่งสนองต่อสิ่งที่ต้องการทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และความคิดอย่างเพียงพอจนก่อให้เกิดความสุขในชีวิต ในประเทศไทยมีการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตมานานกว่า 40 ปี และพบว่าคุณภาพชีวิตมักถูกนำมาใช้ร่วมกับ “ความสุข” ซึ่งสามารถพบได้ในนิยามและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการศึกษาคุณภาพชีวิต เนื่องจากคุณภาพชีวิตเป็นร่มใหญ่ของการมีชีวิตที่ดีมีความสุข (บุญศรี คำชาย, ม.ป.ป.) การวัดคุณภาพชีวิตจึงสามารถสะท้อนความสุขของคนในระดับที่น่าเชื่อถือได้ (ศิรินันท์ กิตติสุขสถิตและคณะ, 2556: 26) โดยประเทศไทย ได้มีการพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นหลายแนวคิด แต่ตัวชี้วัดที่ค่อนข้างจะเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปจะมุ่งไปที่องค์ประกอบภายนอกด้านคุณภาพชีวิต อาทิ สุขภาพ เศรษฐกิจ ครอบครัว การศึกษา สิ่งแวดล้อม และสภาพความเป็นอยู่ในชุมชน (สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ, 2548 : 20-21) ซึ่งจากการศึกษาแนวคิดคุณภาพชีวิตและความสุขของคนในชุมชนรวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ สังคม ครอบครัว สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความสุขของบุคคลในระดับปานกลางถึงระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ริเรืองรอง รัตนวิไลสกุล, 2554-2559) ดังนั้นความสุขของคนในชุมชนจึงเป็นสภาวะที่คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพที่เชื่อมโยงกับครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ และสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นองค์รวมและสัมพันธ์กันได้อย่างถูกต้องดีงาม (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพิษณุโลก, ม.ป.ป.) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

- ครอบคลุม → ชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ
- สังคม
- สิ่งแวดล้อมในชุมชน

สมมุติฐานการวิจัย : คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ ครอบครัว สังคม และสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ประชากรเป้าหมายคือคนที่อาศัยอยู่ใน 29 ชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ จำนวน 121,290 คน (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 6 มิถุนายน 2560) กลุ่มตัวอย่างคือคนที่อาศัยอยู่ใน 29 ชุมชน เขตทุ่งครุ ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีและอาศัยอยู่ในชุมชน เขตทุ่งครุ ไม่น้อยกว่า 15 ปี โดยกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน $\pm 2\%$ (Yamane, 1973 อ้างในจักรกฤษณ์ สำราญใจ, 2544) ผู้วิจัยได้ใช้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 2,310 คน และทำการเลือกตัวอย่างโดยวิธีแบบเจาะจง (purposive sampling)

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือแบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 78 ข้อ ประกอบด้วย 3 ตอนดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ การนับถือศาสนา การศึกษา สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพ รายได้ ลักษณะที่อยู่อาศัย เงินออม หนี้สิน โรคประจำตัว และพฤติกรรมดูแลสุขภาพ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ข้อ จำนวน 44 ข้อ โดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) แบบ 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง ค่อนข้างน้อย และน้อย ด้วยการให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นออกมาเป็นคะแนน ตั้งแต่เห็นด้วยน้อยเป็น 1 จนถึงเห็นด้วยมากที่สุดเป็น 5 ส่วนข้อคำถามใดที่เป็นเชิงลบในการวิเคราะห์สรุปผลภาพรวมคุณภาพชีวิตของแต่ละด้าน ผู้วิจัยได้ทำการกลับคะแนนเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้องตามความเป็นจริง จากนั้นได้นำมาตรวัดฉบับนี้ไปใช้กับกลุ่มทดลองจำนวน 100 คนเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่ามาตรวัดคุณภาพชีวิตฉบับนี้มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ตั้งแต่ .852-.896 ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ	ได้ค่า Cronbach's Alpha Coefficient .852 (9 ข้อ)
2. คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ	ได้ค่า Cronbach's Alpha Coefficient .874 (6 ข้อ)
3. คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	ได้ค่า Cronbach's Alpha Coefficient .896 (8 ข้อ)
4. คุณภาพชีวิตด้านสังคม	ได้ค่า Cronbach's Alpha Coefficient .891 (9 ข้อ)
5. คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน	ได้ค่า Cronbach's Alpha Coefficient .871 (12 ข้อ)

ตอนที่ 3 เป็นแบบวัดความสุขคนไทย (THI-15) ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2550) จำนวน 15 ข้อ มีคะแนนเต็ม 45 คะแนน แบบสอวัดชุดนี้มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.79

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล : ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม 2558-พฤศจิกายน 2559 จากคนที่อาศัยอยู่ใน 29 ชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี และอาศัยอยู่ในชุมชน เขตทุ่งครุ ไม่น้อยกว่า 15 ปี ได้จำนวนแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งหมด 2,310 คน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล : ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างใช้การแจกแจงความถี่และร้อยละ ข้อมูลด้านคุณภาพชีวิตในมิติต่างๆ ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ ด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)

4. การแปลความหมายข้อมูล : แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

4.1 การแปลความหมายของข้อมูลด้านคุณภาพชีวิต ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยเพื่อการแปลความ ดังนี้ (ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์, 2539 : 15)

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึงมีคุณภาพชีวิตในระดับน้อย

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึงมีคุณภาพชีวิตในระดับค่อนข้างน้อย
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึงมีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึงมีคุณภาพชีวิตในระดับมาก (ดี)
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึงมีคุณภาพชีวิตในระดับมากที่สุด (ดีมาก)

4.2 การแปลความหมายข้อมูลด้านความสุขของคนในชุมชน จำนวน 15 ข้อ มีคะแนนเต็ม 45 คะแนน เมื่อผู้ตอบได้ตอบคำถามครบทุกข้อ จะนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติที่กำหนดในดัชนีชี้วัดความสุขคนไทยของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2550, 2552) ดังนี้

35-45 คะแนน	หมายถึงมีความสุขมากกว่าคนทั่วไป (good)
28-34 คะแนน	หมายถึงมีความสุขเท่ากับคนทั่วไป (fair)
0 - 27 คะแนน	หมายถึงมีความสุขน้อยกว่าคนทั่วไป (poor)

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2,310 คนพบว่า เป็นเพศหญิงร้อยละ 56.9 อายุเฉลี่ย 47.14 ปี ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 27.5 ปี โดยร้อยละ 69.6 นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาร้อยละ 28.5 นับถือศาสนาอิสลาม และร้อยละ 1.9 นับถือศาสนาคริสต์ ด้านการศึกษาพบว่าร้อยละ 45.8 การศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา รองลงมาร้อยละ 23.8 การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 12.6 การศึกษาระดับ ปว.ช. ที่เหลือมีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า ด้านสถานภาพการสมรสพบว่าร้อยละ 54.1 สมรสและอยู่ด้วยกัน รองลงมาร้อยละ 29.1 เป็นโสด ร้อยละ 6.4 สมรสแต่แยกกันอยู่ ร้อยละ 6.1 เป็นหม้าย และร้อยละ 4.3 หย่าร้าง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.48 คน ด้านการประกอบอาชีพพบว่าร้อยละ 35.8 ค้าขาย รองลงมาร้อยละ 27.6 รับจ้างและทำงานอิสระ ร้อยละ 24 เป็นลูกจ้างบริษัท/ห้างร้าน/โรงงาน ที่เหลือประกอบอาชีพรับราชการ เป็นเจ้าของธุรกิจ และเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ รายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 13,923.28 บาท ลักษณะที่อยู่อาศัยพบว่าร้อยละ 45.4 เป็นบ้านเดี่ยว รองลงมาร้อยละ 31.2 เป็นตึกแถวและห้องแถว ที่เหลือเป็นทาวน์เฮาส์และคอนโดมิเนียม โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 54.3 มีเงินออม ร้อยละ 43.9 มีหนี้สินและพบว่าร้อยละ 35.8 มีโรคประจำตัว ได้แก่ ความดันโลหิตสูง ไช้มันในเลือด ภูมิแพ้ เบาหวาน และไขข้ออักเสบ ฯลฯ ด้านพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย= 2.80) โดยกลุ่มตัวอย่างชอบรับประทานอาหารสุกในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=3.51) และใส่ใจคุณภาพอาหารมากกว่ารสชาติ ชอบทำอาหารรับประทานเอง และรับประทานอาหารครบ 3 มื้อทุกวัน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=3.06-3.08) ด้านการตรวจสุขภาพประจำปี การออกกำลังกายอย่างน้อยวันละ 15-30 นาที และการรับประทานอาหารเช้าครบ พบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย (ค่าเฉลี่ย=2.14-2.49)

1. ระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่างในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ ใน 5 ด้าน ได้แก่ สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม ครอบครัว และสิ่งแวดล้อมในชุมชน ผลปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ ทั้ง 5 ด้าน (n=2,310)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลความ
คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ	3.38	0.781	ปานกลาง
1. สามารถไปไหนมาไหนด้วยตนเองได้อย่างดี	3.16	0.925	ปานกลาง
2. ในแต่ละวันสามารถกินอิ่มนอนหลับได้ดี	2.88	0.955	ปานกลาง
3. สามารถทำงานได้ดีเหมือนเมื่อ 5 ปีก่อน	2.57	0.969	ค่อนข้างน้อย
4. ในแต่ละปีมีโอกาสไปพักผ่อนสบายๆ ตามต่างจังหวัด	2.15	0.967	ค่อนข้างน้อย
5. มีโรคประจำตัวที่ต้องคอยดูแลรักษา	1.83	1.046	ค่อนข้างน้อย
6. ในปีที่ผ่านมาต้องเข้าโรงพยาบาลรักษาสุขภาพมากกว่า 2 ครั้ง	1.79	0.993	น้อย
7. บางครั้งรู้สึกเจ็บปวดตามร่างกายโดยไม่ทราบสาเหตุ	1.78	0.986	น้อย
8. การเจ็บป่วยในแต่ละครั้งถ้าไม่รุนแรงจะซื้อยามากินเอง	1.75	0.978	น้อย

9. บางครั้งรู้สึกเจ็บปวดตามร่างกายอย่างรุนแรงจนไม่สามารถทำงานได้	1.69	0.955	น้อย
คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ	3.06	0.703	ปานกลาง
1. กรณีมีปัญหาทางการเงินจะได้รับการช่วยเหลือจากครอบครัว	3.68	1.002	มาก
2. ความเพียงพอของรายได้ต่อการครองชีพในแต่ละเดือน	3.12	1.071	ปานกลาง
3. อาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบันมีความมั่นคง	3.07	1.092	ปานกลาง
4. อาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบันมีโอกาสก้าวหน้า	2.98	1.016	ปานกลาง
5. ในแต่ละเดือนมีเงินเหลือจ่ายมากกว่า 1,000 บาท	2.91	0.882	ปานกลาง
6. ในแต่ละเดือนมีหนี้สินที่ต้องผ่อนชำระน้อยกว่า 1,000 บาท	2.56	1.066	ค่อนข้างน้อย
คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	3.91	0.966	มาก
1. รู้สึกมั่นคง/ปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัวของตนเอง	4.38	0.961	มากที่สุด
2. มั่นใจจะได้รับการดูแลจากคนในครอบครัวยามเจ็บป่วย	4.20	0.967	มาก
3. คนในครอบครัวสามารถให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้	4.19	0.954	มาก
4. รู้สึกมีความสุขเมื่อสมาชิกในครอบครัวอยู่พร้อมหน้ากัน	4.18	0.951	มาก
5. มีความภูมิใจในครอบครัวของตนเอง	4.02	0.672	มาก
6. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาของครอบครัวทุกเรื่อง	3.40	1.008	ปานกลาง
7. คนในครอบครัวรับประทานอาหารเย็นร่วมกันเป็นประจำ	3.35	1.107	ปานกลาง
8. คนในครอบครัวทำกิจกรรมทางศาสนาร่วมกันเป็นประจำ	3.29	1.109	ปานกลาง
คุณภาพชีวิตด้านสังคม	3.48	0.666	มาก
1. เพื่อนบ้านสามารถไปมาหาสู่พูดคุยกันได้ดี	3.76	0.966	มาก
2. คนในครอบครัวได้รับการยอมรับจากเพื่อนบ้าน	3.73	0.888	มาก
3. รู้สึกห่วงใยคนในครอบครัวที่เดินทางเข้าชุมชนหลังเวลา 20.00 น.	3.69	1.121	มาก
4. ให้ความช่วยเหลือเพื่อนบ้านทุกครั้งที่มีโอกาส	3.40	0.972	ปานกลาง
5. เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	3.39	1.072	ปานกลาง
6. ได้รับสิทธิการรับบริการหลักประกันสุขภาพเท่าเทียมกัน	3.36	0.992	ปานกลาง
7. ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต	3.21	1.027	ปานกลาง
8. เพื่อนบ้านสามารถพึ่งพาได้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินหรือเจ็บป่วย	2.98	1.092	ปานกลาง
9. ความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชนที่อาศัยอยู่	2.59	0.698	ค่อนข้างน้อย
คุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน	2.94	0.824	ปานกลาง
1. การเดินทางเข้าชุมชนมีความสะดวกปลอดภัย	3.05	0.799	ปานกลาง
2. ภายในชุมชนมีความเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตประจำวัน	2.99	0.789	ปานกลาง
3. ภายในชุมชนมีปัญหาขยะ น้ำเสีย และยาเสพติด	2.80	0.927	ปานกลาง
4. ภายในชุมชนมีอาชญากรรมประเภทชิงทรัพย์/ลักทรัพย์	2.78	1.056	ปานกลาง
5. ภายในชุมชนมีการเล่นการพนันประเภทต่างๆ	2.66	0.944	ปานกลาง
6. หอกระจายข่าวในชุมชนให้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชน	2.62	1.049	ปานกลาง
7. ภายในชุมชนมีการจัดตรวจสอบสุขภาพประจำปี	2.13	0.981	ค่อนข้างน้อย
8. ภายในชุมชนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตสม่ำเสมอ	2.07	0.895	ค่อนข้างน้อย
9. ภายในชุมชนมีระบบรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ	2.02	0.971	ค่อนข้างน้อย
10. ภายในชุมชนมีปัญหาเรื่องเสียงรบกวนจากเครื่องจักรต่างๆ	1.92	0.891	ค่อนข้างน้อย
11. ภายในชุมชนมีสถานที่ออกกำลังกาย	1.84	0.994	ค่อนข้างน้อย
12. ภายในชุมชนมีสวนหย่อมหรือสถานที่พักผ่อน	1.80	0.965	น้อย

จากตาราง 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างในชุมชน เขตทุ่งครุ มีภาวะสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย =3.38) ด้วยเหตุที่ว่าสามารถไปไหนมาไหนด้วยตนเองได้อย่างดี และในแต่ละวันสามารถกินนอนหลับได้ดี อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=3.16 และ 2.88) ด้านความสามารถในการทำงานได้ดีเหมือนเมื่อ 5 ปีก่อน ในแต่ละปีมีโอกาส ไปพักผ่อนสบายๆ ตามต่างจังหวัด และการมีโรคประจำตัวที่ต้องคอยดูแลรักษา พบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย (ค่าเฉลี่ย=1.83-2.57) ส่วนในปีที่ผ่านมาต้องเข้าโรงพยาบาลรักษาสุขภาพมากกว่า 2 ครั้ง บางครั้งรู้สึกเจ็บปวดตามร่างกายโดยไม่ทราบสาเหตุ ถ้าอาการเจ็บป่วยไม่รุนแรงจะซื้อยามากินเอง และอาการเจ็บปวดบางครั้งรุนแรงจนไม่สามารถทำงานได้ พบว่าอยู่ในระดับน้อยเท่านั้น (ค่าเฉลี่ย=1.69-1.79)

คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=3.06) ด้วยเหตุที่ว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับการช่วยเหลือจากครอบครัวกรณีประสบปัญหาทางการเงิน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=3.68) มีรายได้เพียงพอต่อการครองชีพในแต่ละเดือน อาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบันมีความมั่นคง มีโอกาสก้าวหน้า และมีเงินเหลือจ่ายมากกว่า 1,000 บาท อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=2.91-3.12) ทำให้ในแต่ละเดือนมีหนี้สินที่ต้องผ่อนชำระน้อยกว่า 1,000 บาทอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย (ค่าเฉลี่ย=2.56)

คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=3.91) ด้วยเหตุที่ว่ากลุ่มตัวอย่างรู้สึกมั่นคงปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัวของตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย=4.38) มีความรู้สึกมั่นใจจะได้รับการดูแลจากคนในครอบครัวยามเจ็บป่วย คนในครอบครัวสามารถให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ รู้สึกมีความสุขเมื่อสมาชิกในครอบครัวอยู่พร้อมหน้ากัน และมีความภูมิใจในครอบครัวของตนเอง อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=4.02-4.20) โดยพบว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาของครอบครัว คนในครอบครัวรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน และทำกิจกรรมทางศาสนา ร่วมกัน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=3.29-3.40)

คุณภาพชีวิตด้านสังคม พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=3.48) ด้วยเหตุที่ว่าเมื่อมีเพื่อนบ้านสามารถไปมาหาสู่พูดคุยกันได้ดี คนในครอบครัวได้รับการยอมรับจากเพื่อนบ้าน และรู้สึกห่วงใยคนในครอบครัวที่เดินทางเข้าชุมชนหลังเวลา 20.00 น. อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.69-3.76) ด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อนบ้านทุกครั้งที่มีโอกาส การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ การได้รับสิทธิการรับบริการหลักประกันสุขภาพเท่าเทียมกัน การได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเพื่อนบ้านสามารถพึ่งพาได้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินหรือเจ็บป่วย อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย= 2.98-3.40) ส่วนความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชนที่อาศัยอยู่ พบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย (ค่าเฉลี่ย=2.59)

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=2.94) ด้วยเหตุที่ว่าการเดินทางเข้าชุมชนมีความสะดวกปลอดภัย ภายในชุมชนมีความเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตประจำวัน มีปัญหาขยะ น้ำเสีย ยาเสพติด อาชญากรรมประเภทชิงทรัพย์/ลักทรัพย์ และการเล่นการพนันประเภทต่างๆ รวมทั้งหกรกระจายข่าวในชุมชนให้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=2.62-3.05) นอกจากนี้พบว่าการจัดตรวจสุขภาพประจำปีภายในชุมชน การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตภายในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ประสิทธิภาพของระบบรักษาความปลอดภัยภายในชุมชน ภายในชุมชนมีปัญหาเรื่องเสียงรบกวนจากเครื่องจักรต่างๆ และมีสถานที่ออกกำลังกายอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย (ค่าเฉลี่ย=1.84-2.13) ด้านการมีส่วนร่วมหรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจภายในชุมชน พบว่าอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย=1.80)

2. ความสุขในชีวิตของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ความสุขในชีวิตของกลุ่มตัวอย่างในชุมชน เขตทุ่งครุ จากแบบสอบถามของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2550, 2552) ผลปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความสุขในชีวิตของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ (n=2,310)

ช่วงคะแนน	จำนวน	ร้อยละ	แปลความ
0 - 27	704	30.48	มีความสุขน้อยกว่าคนทั่วไป
28 - 34	1114	48.22	มีความสุขเท่ากับคนทั่วไป
35 - 45	492	21.30	มีความสุขมากกว่าคนทั่วไป

จากตาราง 2 พบว่าเมื่อนำคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามวัดความสุข มาอ้างอิงเกณฑ์ปกติที่กำหนดในดัชนีชี้วัดความสุขคนไทยของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2550, 2552) พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 48.22 มีความสุขเท่ากับคนทั่วไป รองลงมาร้อยละ 30.48 มีความสุขน้อยกว่าคนทั่วไป และร้อยละ 21.30 มีความสุขมากกว่าคนทั่วไป

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตกับความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบผลคูณโมเมนต์ของเพียร์สัน พบว่าคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว สังคม และสุขภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลางกับความสุขในชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง ($r = .442-.518$) ส่วนคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนและเศรษฐกิจพบว่ามีสัมพันธ์ทางบวกค่อนข้างต่ำกับความสุขในชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง ($r = .343$ และ $.285$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 เมื่อทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ จากตัวแปรคุณภาพชีวิต 5 ด้าน ได้แก่ สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม ครอบครัว และสิ่งแวดล้อมในชุมชน ด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุ โดยวิธี Enter ปรากฏผลตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร (n=2310)

ตัวแปร	β		p
	B	t	
ค่าคงที่	.626	15.577	.000
ครอบครัว	.466	.739	.000
สังคม	.184	.305	.000
สุขภาพ	.136	.194	.000
เศรษฐกิจ	.068	.088	.000
สิ่งแวดล้อมในชุมชน	.043	.065	.062
R = .634	R ² = .402	F = 310.343	นัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.01			

จากตาราง 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ จากตัวแปรคุณภาพชีวิต 5 ด้าน ได้แก่ สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม ครอบครัว และสิ่งแวดล้อมในชุมชน ด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุ โดยวิธี Enter พบว่าโดยตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความสุขของกลุ่มตัวอย่างได้ประมาณร้อยละ 40.2 ($R^2 = .402$) โดยเรียงลำดับน้ำหนักความสำคัญ คือคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ($\beta = .739$) ด้านสังคม ($\beta = .305$) ด้านสุขภาพ ($\beta = .194$) ด้านเศรษฐกิจ ($\beta = .088$) และด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\beta = .065$) โดยพบว่าตัวแปรคุณภาพชีวิตที่มีผลต่อความสุขของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ครอบครัว สังคม สุขภาพ และเศรษฐกิจ ส่วนตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนไม่พบว่ามีผลต่อความสุขของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยเฉพาะในส่วนที่ว่าคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว สังคม สุขภาพ และเศรษฐกิจ มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ และไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัยในส่วนที่ว่าคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาคุณภาพชีวิตและมีความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ จากหน่วยตัวอย่าง 2,310 คน สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวและด้านสังคมอยู่ในระดับมาก (ดี) ส่วนมีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในชุมชน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสุขภาวะของคนในชุมชนเมืองทุ่งครุของริเรื่อรอง รัตนวิไลสกุล (2554-2559) ที่พบว่ามีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวและสังคม อยู่ในระดับดี ส่วนคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในชุมชน พบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยถึงปานกลาง

2. ความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ พบว่าร้อยละ 48.22 มีความสุขเท่ากับคนทั่วไป รองลงมาร้อยละ 30.48 มีความสุขน้อยกว่าคนทั่วไปและร้อยละ 21.30 มีความสุขมากกว่าคนทั่วไป อาจเนื่องมาจากคนในพื้นที่ทุ่งครุมีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวและสังคมอยู่ในระดับดี ส่วนคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในชุมชน พบว่าอยู่ปานกลางเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจคุณภาพชีวิตต่อระดับความสุขของคนกรุงเทพฯและปริมาณมลพิษของนิคมอุตสาหกรรม เมื่อปี 2555 ที่พบว่าคนกรุงเทพฯ ร้อยละ 41.55 มีความสุขระดับปานกลางเช่นเดียวกับคนในพื้นที่ปริมาณมลพิษ และพบว่าสิ่งที่ทำให้คนกรุงเทพฯและปริมาณมลพิษเพิ่มขึ้นคือครอบครัว (ร้อยละ 63.17) รองลงมาคือเงินเดือนเพิ่มขึ้นหรือได้เลื่อนตำแหน่ง (ร้อยละ 13.31)

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ครอบครัว สังคม สุขภาพ และเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของกฤษฎี คำชาย (ม.ป.ป.), สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพิษณุโลก (ม.ป.ป), นายแพทย์ ประเวศ วะสี (2544), นิคมอุตสาหกรรม (2555) และการวิจัยของริเรองรอง รัตนิไลสกุล (2554) เรื่องคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของคนไทยวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยสุขภาพของชุมชนในพื้นที่ทุ่งครุ กรุงเทพฯ ของริเรองรอง รัตนิไลสกุลอีก 6 เรื่อง ได้แก่ การศึกษาสุขภาพทางกาย สังคม และจิตใจของคนในชุมชนประชาชาติ 76 (2558), การศึกษาสุขภาพของชุมชนแออัดกว่า (2559), การศึกษาสุขภาพทางจิตใจของคนในชุมชนหมู่ 5 ทุ่งครุ (2559), การศึกษาความพึงพอใจในชีวิตของคนในชุมชนคลองแก้วทอง (2559), คุณภาพชีวิตและความสุขของคนในชุมชนซอยชมทรัพย์ (2559) และคุณภาพชีวิตและความสุขของคนในชุมชนหมู่ 6 ทุ่งครุ (2559) จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยในส่วนที่ว่าคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ ครอบครัว และสังคม มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ส่วนตัวแปรคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน ไม่พบว่ามีผลต่อความสุขของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวข้างต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภายในพื้นที่เขตทุ่งครุมีปัญหาทั้งทางด้านสังคมและอาชญากรรมค่อนข้างมาก อาทิ ปัญหาอาชญากรรมชิงทรัพย์ ลักทรัพย์ การพนัน ขยะมูลฝอย น้ำเสีย และยาเสพติด ทำให้คนในชุมชนมีรู้สึกหวั่นไหวคนในครอบครัวที่เดินทางเข้าชุมชนหลังเวลา 20.00 น. และมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชนที่อาศัยอยู่ ประกอบกับระบบการรักษาความปลอดภัยภายในชุมชนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร รวมทั้งพื้นที่ในการออกกำลังกายและสวนหย่อมหรือสถานที่พักผ่อนมีค่อนข้างน้อย สถานการณ์เช่นนี้จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ตัวแปรคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมในชุมชนไม่มีผลต่อความสุขของกลุ่มตัวอย่างในชุมชนแห่งนี้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความสุขเท่ากับคนทั่วไป โดยพบว่าคนที่มีความสุขมากกว่าคนทั่วไปไม่มีจำนวนน้อยกว่าคนที่มีความสุขน้อยกว่าคนทั่วไป ซึ่งถือว่าเป็นปรากฏการณ์ปกติของชีวิตคนเมือง ประเด็นที่น่าสนใจก็คือคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนพบว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิต การจัดตรวจสุขภาพประจำปี และการมีสถานที่ออกกำลังกายภายในชุมชนมีค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ยังพบว่าภายในชุมชนมีสวนหย่อมหรือพื้นที่พักผ่อนน้อย ดังนั้นสำนักงานเขตทุ่งครุควรมีการประชาสัมพันธ์คนในชุมชนให้ความสำคัญต่อการตรวจสุขภาพประจำปี และควรจัดหาพื้นที่ในชุมชนหรือพื้นที่บริเวณใกล้เคียงทำสวนหย่อม เพื่อเพิ่มพื้นที่การพักผ่อนและการออกกำลังกายให้กับคนในชุมชนมากขึ้น อันเป็นการเสริมสร้างกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตและความสุขให้กับคนในชุมชน

1.2 ผลการศึกษาพบว่าพื้นที่เขตทุ่งครุมีปัญหาอาชญากรรมชิงทรัพย์ ลักทรัพย์ การพนัน และยาเสพติด ทำให้คนในชุมชนมีรู้สึกหวั่นไหวคนในครอบครัวที่เดินทางเข้าชุมชนหลังเวลา 20.00 น. และมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชนที่อาศัยอยู่ ซึ่งอาจเป็นเพราะระบบการรักษาความปลอดภัยภายในชุมชนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นควรมีการเพิ่มระบบการรักษาความปลอดภัยภายในชุมชนให้มีประสิทธิภาพด้วยการติดกล้องวงจรปิดและตั้งหน่วยอาสาช่วยกันดูแลความปลอดภัยภายในชุมชน รวมทั้งให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการสอดส่องและป้องกันอาชญากรรมภายในชุมชนเพื่อเพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชนที่อยู่อาศัย และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในชุมชน

1.3 ผลการศึกษาพบว่าพื้นที่เขตทุ่งครุมีปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเสีย ดังนั้นสำนักงานเขตทุ่งครุควรมีการรณรงค์ในเรื่องการจัดการขยะภายในชุมชนและช่วยกันดูแลแหล่งน้ำในชุมชนไม่ให้มีขยะเพื่อสร้างความน่าอยู่ให้กับคนในชุมชนพื้นที่นี้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นศึกษาคุณภาพชีวิต ความสุข และปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ โดยใช้ตัวแปรคุณภาพชีวิต 5 ตัว ได้แก่ สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม ครอบครัว และสิ่งแวดล้อมในชุมชน ซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายความสุขของกลุ่มตัวอย่างได้ประมาณร้อยละ 40.2 เท่านั้น จึงน่าจะมีตัวแปรหรือปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อความสุขของคนในชุมชน เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ ดังนั้นควรมีการศึกษาต่อยอดเพิ่มเติมตัวแปรด้านอื่นๆ อาทิ ด้านการศึกษา สาธารณูปโภคภายในชุมชน ชีวิตการทำงาน และด้านความพึงพอใจในชีวิต เป็นต้น เพื่อดูว่าจะสามารถอธิบายความสุขของคนในชุมชนได้มากขึ้นหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะช่วยพัฒนาตัวแปรคุณภาพชีวิตและความสุขของคนในชุมชนเมืองของสังคมไทยได้ชัดเจนรวมทั้งจะเป็นการสร้างองค์ความรู้ในมิติเชิงลึกซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อชุมชนและวงวิชาการต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณศูนย์วิจัยและบริการวิชาการ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีที่สนับสนุนทุนในการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข. (2550). แบบวัดความสุขคนไทย (THI-15). สืบค้นเมื่อ 13 กรกฎาคม, 2556, จาก <http://www.dmh.go.th/test/qttest>.
- กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข. (2552). แบบทดสอบดัชนีชี้วัดความสุขคนไทย 15 ข้อ (ใหม่). สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม, 2558, จาก <http://www.dmh.moph.go.th/test/thaihapnew/thi15/thi15.asp>.
- บุญศรี คำชาย. (ม.ป.ป.). การสร้างความสุขในชีวิต. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม, 2558, จาก <http://www.ge.ssru.ac.th>.
- จักรกฤษณ์ สำราญใจ. (2544). การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม, 2559, จาก http://www.jakkrit.lpru.ac.th/pdf/27_11_44/9.pdf
- ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์. (2539). สถิติพื้นฐาน. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังน่านานาวิทยา.
- ไทยตำบล ดอท คอม. (2543-2558). ลินค้าโอท็อป. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม, 2559, จาก <http://www.thaitambon.com/shop/กรุงเทพมหานคร/SMEs/77>.
- ประเวศ วะสี. (2544). สุขภาพ 4 มิติในสุขภาพทางจิตสังคมและจิตวิญญาณ. อภิญญา ต้นทิวังศ์ บรรณาธิการ. บริษัทเซนจูรี จำกัด, กรุงเทพฯ.
- ยุพา อุดมศักดิ์. (2516). แนวความคิด หลักการ และวิธีการทางประชากรศึกษา. ในเอกสารประกอบการประชุมเรื่อง “บทบาทสุขศึกษา-ประชากรศึกษาในการแก้ปัญหาประชากรและสาธารณสุข” นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล หน้า 82.
- ริเรืองรอง รัตนวิไลสกุล. (2554). คุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของคนไทยวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารเกษมบัณฑิต, 12 (1), 41-51.
- ริเรืองรอง รัตนวิไลสกุล. (2558). สุขภาวะทางกาย สังคม และจิตใจของคนในชุมชนประชาอุทิศ 76 (ชุมชนได้สะพานโชน1) แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ. ในการประชุมวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 53, ระหว่างวันที่ 3-6 กุมภาพันธ์ 2558, ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน.
- ริเรืองรอง รัตนวิไลสกุล. (2559). สุขภาวะของคนในชุมชนอัสตึกวาเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร. ในการประชุมวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 54, ระหว่างวันที่ 2-5 กุมภาพันธ์ 2559, ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน.
- ริเรืองรอง รัตนวิไลสกุล. (2559). สุขภาวะทางจิตใจของคนในชุมชนหมู่ 5 ทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร. ในการประชุม

- วิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยพายัพ 2559, วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2559, ณ ศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้สิรินธร มหาวิทยาลัยพายัพ เขตแม่คาว, หน้า 233-243.
- ริเรื่อรอง รัตนวิไลสกุล. (2559). ความพึงพอใจในชีวิตของคนในชุมชนคลองเก้าห้อง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร. ในการประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ : เอกภาพและความหลากหลายในมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, วันที่ 10 มิถุนายน 2559, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี, หน้า. 1008-1021.
- ริเรื่อรอง รัตนวิไลสกุล. (2559). คุณภาพชีวิตและความสุขของคนในชุมชนซอยชมทรัพย์ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร. Proceedings ในการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติราชภัฏสุราษฎร์ธานีวิจัย ครั้งที่ 12. “พันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยและสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” วันที่ 27-28 ตุลาคม, จังหวัดสุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, หน้า 233-242.
- ริเรื่อรอง รัตนวิไลสกุล. (2559). คุณภาพชีวิตและความสุขของคนในชุมชนหมู่ 6 ทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร. Proceedings ในการประชุมสวนสุนันทาวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 “การวิจัยเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” วันที่ 26 สิงหาคม, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร, หน้า 554-565.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2560). เขตทุ่งครุ. สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม, 2560, จาก https://th.wikipedia.org/wiki/วิฑูรย์_เดโช. (2541). คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจ : กรณีศึกษาข้าราชการตำรวจภูธรที่ปฏิบัติราชการในจังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต, เฉลิมพล แจ่มจันทร์, กาญจนา ตั้งชลทิพย์ และจรัมพร ไห้ล่ายอง. (2556). คุณภาพชีวิตการทำงานและความสุข. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมดาเพรส จำกัด.
- ศูนย์ประสานงานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ. (2532). ความสำคัญของคุณภาพชีวิต. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม, 2559, จาก computer.pcru.ac.th/emoodledata/15/week_3.doc
- ศูนย์สำรวจความคิดเห็นของประชาชน “นิด้าโพล” (วันที่ 27 เมษายน 2555). ความสุขของคนกรุงเทพฯและปริมณฑล. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 13 กรกฎาคม, 2559, จาก <http://nidapoll.nida.ac.th>
- สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์. (3 พฤศจิกายน 2559). พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ กับเศรษฐศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม, 2560, จาก <https://www.pier.or.th/?abridged=%E0%B8%9E>.
- สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ. (2548). รวมตัวชีวิตเกี่ยวกับความอยู่เย็นเป็นสุข. เอกสารประกอบการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติปี 2548.
- สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดพิษณุโลก. (ม.ป.ป.). การประเมินความสมมูลรวมชุมชน. สืบค้นเมื่อ 12 มิถุนายน, 2559, จาก phitsanulok.cdd.go.th
- สำนักงานเขตทุ่งครุ. (2015). ภูมิปัญญาชุมชน. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม, 2559, จาก http://www.bangkok.go.th/thung_khru/thungkhru/page/sub/6616
- หน่วยจัดการข้อมูลชุมชน. (2555). สรุบบัญญาชุมชนเขตทุ่งครุ. สายวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- UNESCO. (1980). Evaluation the Quality of Life in Belgium. Social Indicators Research, 8, 21 (2), 312.